საქართ. მემარცხენე სოც.-ფედერალისტების სამოქმედო პარტიის — მთავარ კომიტეტის ორგანო

ტრიბუნა

ყოველდღიური საპოლიტიკო-სალიტერატურო გაზეთი „ტრიბუნა“ თვიურად ღირს 45,000 მ. სამგლოვიარო განცხადება პირველ გვერდზე 150,000 მ.; უკანასკნელზე 100,000 მ. კანტორა ღიაა დილის 8—2 ს. რედაქტორის ნახვა შეიძლება მხოლოდ 11—12 საათამდე. რედაქციის მისამართი—ტფილისი დამფუძნებელი კრების ქ. № 6, ფოსტის ყუთი № 190, ტელეფონი 12—29.

ფასი 2000 მან.

პარასკევი, თებერვლის 3
1922 წ.

ელისაბედ ბასილაიასი, სოფიო ჯორბენაძისა და სიმონ ჯორბენაძე აცნობებენ ნათესავებს და მეგობრებს, რომ საორმოცო წირვა და პანაშვიდი პირველის შვილის, მეორეს ძმის და მესამეს ცოლის ძმის

პლატონ გიორგის ძის ბასილაიას

დანიშნულია ქ. ზუგდიდში ამა თებერვლის 3 ს

188

ხელოვნების სასახლე
სერგიევის ქუჩა № 13.
სრულიად საქართველოს ახალ მწერალთა კავშირის
კვირას, თებერვლის 5-ს.
შესდგება მორიგი მეშვიდე კვირა
მოხსენებებს წაიკითხავენ
გრიგოლ რობაქიძე და ტიციან ტაბიძე
„ნიკოლოზ ლორთქიფანიძის პროზა“
სიტყვებს იტყვიან: გერონტი ქიქოძე, ვალერიან გაფრინდაშვილი, პაოლო იაშვილი, ა. არსენიშვილი და შალვა აფხაიძე.
დასწრება ყველას შეუძლიან.
შესვლა უფასოა.
დასაწყისი საღამოს 6 საათზე.

გამოვიდა და იყიდება
„ცისფერი ყანწები“-ს პოეტების გაზეთი
„ბარრიკადი“
№ 6
შინაარსი:
დოსტოევსკი—ტიციან ტაბიძე.
ინფერნალი—ალი არსენიშვილი.
დოსტოევსკი—გრიგოლ რობაქიძე.
ვერხოვენსკი—ნიკოლო მიწიშვილი.
თავისუფალი ლექსი—შალვა აფხაიძე.
ლექსები: გრიგოლ რობაქიძე, ვალერიან გაფრინდაშვილი, ნიკოლო მიწიშვილი, კოლაუ ნადირაძე, იოანე ყიფიანი, ლევან ასათიანი, ტრისტან კორბიერი.
ქრონიკა: ბიბლიოგრაფია: ვალოტონის მასკა დოსტოევსკის.
რედაქტორი ტიციან ტაბიძე.
ფასი 10 ათასი მან.

რევოლუცია და ინტელიგენცია

(გაგრძელება)

რუსეთის დიდმა რევოლუციამ ინტელიგენციის კლასიური სხვა და სხვაობა სავსებით დაგვანახვა და მასის სიხალხეზე ყამირდება კაცობრიობის „გონიერი“ ნაწილის მთელი სულის კვეთება და ინტერესები.

რუსეთის რევოლუციამ ფარდა ახადა ბრძოლის საიდუმლოებას და ერთხელ და სამუდამოდ ხმამაღლა ის შეცდომა დეფუნქცია, რომ „ინტელექტუალური თვითცხოვრების“ გამომხატველი წრეები სავსებით დამოკიდებულნი არიან სოციალური კლასების ინტერესებთან და მათი გზები ამ კლასების საერთო ბრძოლებით განისაზღვრება.

კონკრეტულად ინტელიგენციის როგორი სახე ჩამოაყალიბა რუსეთის რევოლუციამ? რუსეთის ცხოვრების საერთო ფონი სხვა და სხვა ფერადებით არის შეზავებული და ფერების კომბინაცია საერთო ძალთა განაწყობილებასაც გამოხატავს.

სოციალისტური იდეოლოგიის მატარებელი ინტელიგენცია, რომელიც პროლეტარულ ბრძოლობის სფეროში აღიზარდა და სავსებით შეითვისა მისი ფსიხოლოგია, თავიდანვე ჩაუდგა დიდ რევოლუციის სათავეში და მისი ტონისა და მიმართულების მიმცემი შეიქნა. ამ ინტელიგენციამ მშრომელ კლასთან ერთად გადაიტანა ოთხი წლის მძიმე ტკივილები და საბჭოთა მშენებლობის პროცესში თავისი შესაფერისი როლი ითამაშა. ინტელიგენცია და პროლეტარიატი აქ ერთი მეორეს შეესისხლხორცა და ამ გარემოებამ მოგვცა რევოლუციის გამარჯვების შანსები რუსეთში. ინტელიგენცია თავს დასტრიალებს რევოლუციას, მისი ინტერესებით სცოცხლობს, მისი კეთილდღეობით იქცევა. პროლეტარულმა ინტელიგენციამ სოციალისტური რევოლუცია იხსნა განადგურებისაგან, საერთაშორისო რეაქციის ოკალში შეჭრა ისეთი ორგანიზაცია, გამონახა ისეთი გზები, რომლებმაც პოლიტიკური ძალა-უფლება მეუნარჩუნეს მშრომელთა კლასს ხელში და ეს უდიდესი საბუთია საერთაშორისო რევოლუციის განვითარებისათვის. „კრიტიკული მოაზროვნე“ პიროვნებათა როლი რუსეთის რევოლუციაში განუზომელია და დღეს ამის უარყოფა არავის არ ძალუძს. რუსეთის რევოლუციას ცოცხალი ინდივიდები, მეგნეების და ხელისუფლის ამოტრეული კოლექტიური ერთეული ჰქონიათ და არა მექანიკური, უსულ-გულო ძოვლეხები. სოციალისტურმა ინტელიგენციამ თავისი დაღი დაასვა როგორც საბჭოთა რესპუბლიკის შინაგან მშენებლობას, ისე მის ურთიერთობას სხვა სახელმწიფოებთან. სოციალისტური მოძრაობის ისტორიკოსი ამ ინტელიგენციის დაუფასებელს ღვაწლს რევოლუციის პროცესში აუცილებლად აღნიშნავს შესაფერისი ფერადებით.

მაგრამ სოციალისტურ რევოლუციას თავისი ანტიპოდი ჰყავს მსხვილი ბურჟუაზიისა და ფეოდალების სახით. რევოლუციამ ძირიანად შეარყია ამ კლასის სოციალ-პოლიტიკური ბატონობა, დაშალა მისი კლასიური სიმაგრენი და მთელი ძალა უფლება მშრომელთა კლასს გადასცა ხელში. რეაქციონურმა კლასმა ომი გამოუცხადა ასეთს ოპერაციებს და იარაღით ხელში მჭიდრომა თავისი დაკარგული უფლებების აღდგენა. ამ გარემოებამ მოგვცა უმთავრესად კოლჩაკ-დენიკინის კონტრ-რევოლუციონური მოძრაობა, სადაც რუსეთის მემარჯვენე ინტელიგენციამ დიდი ჯაფა და ენერგია დახარჯა. ეს ინტელიგენცია ვერასოდეს ვერ მოინელებს საბჭოთა რესპუბლიკის არსებობას და დღესაც, როცა რუსული რეაქციის ძალები განადგურებული არის, სცდილობს სხვა და სხვა კომბინაციებით დაუბრუნოს ბატონობა უფლება მკვდარ ბურჟუაზიას.

ეს ინტელიგენცია რუსეთის რევოლუციაში რეაქციის როლს თამაშობს: ის ხან ჟორჟ-ბიტაკის მუხლებს ლოკავს, ფაშისტებში მიიპარება, ხან გერმანიის რეაქციას ეარშიყება. მაგრამ მშრომელთა კლასის ნებისყოფამ არ ყოფნის შავი ჯვარი დაუსვა მათ და ცხოვრების ისტორიული პროცესი თან და თანობით მოუპოვებს სამარადისოდ განსასვენებელს რეაქციის მოციქულებს ამ ჯვარის ქვეშ.

ამ ორ მთავარ მაწინააღმდეგე კლასთა შორის არსებობს წვრილი ბურჟუაზიული წრეები, გარდამავალი ელემენტები, რომელნიც ხან რევოლუციას უმაგრებდნენ ზურგს—ხან რეაქციას. მათი პოლიტიკა ცვალებადია და რევოლუციისა და რეაქციის შორის ქანაობს. წვრილ ბურჟუაზიული ინტელიგენციაც ამ ქანაობის პროცესში არის და გარკვეული პოზიცია ვერ გამოუხატავს: ის ხან მსხვილ ბურჟუაზიასთან ერთად აწყობს საქმეებს საბჭოთა ხელისუფლების მოსასპობად, (რეაქციონური კოალიცია) ხან დამოუკიდებლივ გამოდის, ხან დგება მომენტი, როცა აღიარებს საბჭოთა ხელისუფლების სიძლიერეს და პასიური ოპორტუნიზმის როლს თამაშობს, ეს ინტელიგენტური წრეები ყველაზე უფრო ქრელს მასას წარმოადგენს და მათი ფიზიონომიის გამოკვლევა არც ისე ადვილია. პოლიტიკური ავანტიურა, შურის ძიებით გამოწვეული შეურიგებლობა, სოციალური ოპორტუნიზმი ახასიათებს მენშევიკ-ესერებიდან დაწყებული მემარცხენე კადეტებით გათავებული ინტელიგენტურ წრეებს. მაგრამ სოციალურად ამ ჯგუფების ეცლებათ ნიადაგი იძულებით, რამდენადაც საბჭოთა სისტემა ესძლებს საშუალო კლასების თავის მხარეზე მიმხრობას. ძალიან ინტელიგენცია იძულებული იქნება თან გაჰყვეს თავის კლასს და დაემორჩილოს საბჭოთა ძალა-უფლებას, ან ავანტიურის გზას დაადგეს და სხვაგან ეძიოს თავისი დასაყრდენი ძალა.

წვრილ სოფლისა და ქალაქის ბურჟუაზიას ახასიათებს სოციალური ოპორტუნიზმი. იგი პოლიტიკურ ძალა-უფლების წინაშე ადვილად იხრის თავს და პასიური ხდება. რეაქციის ხანაში ძან დაბლად დაუკრა თავი სტოლიპინის წინაშე და აქტიურად ვერ გამოვიდა პოლიტიკურ ბრძოლაში. დღეს საბჭოთა ხელისუფლებამ დაუწყო ეს კლასი და თავისი პოლიტიკური ძალა-უფლების წინაშე წამოაჩოქა. საბჭოთა ბატონობის პოლიტიკურმა არტახებმა შებორკა წვრილი ელემენტები და პროლეტარიატის პოლიტიკურ გავლენას დაუმორჩილა. მეორეს მხრით ახალმა ეკონომიურმა პოლიტიკამ, საბჭოთა სისტემის ახალმა ეკონომიურმა სისტემამ ამ ელემენტებს ფართო თავისუფლება მისცა და ეკონომიურადაც ისინი შეუთანხმდნენ საბჭოთა სისტემას. ამ გვარად დღეს-დღეობით რუსეთში დიდს სოციალურს გადაჯგუფებას აქვს ადგილი: წვრილი ბურჟუაზიული ელემენტები გამოეცალა რეაქციას და ეკონომიურად და პოლიტიკურადაც საბჭოთა სისტემას დაუკავშირდა.

სოციალური ცხოვრების ასეთმა გადაჯგუფებამ გამოიწვია წვრილ ინტელიგენციაშიც დიდი ფსიხოლოგიური ამოძრავება. ინტელიგენციის ნაწილი თითქოს გაჰყვა თავის კლასს და დღეს იგი თავისი წარსული მოქმედების რადიკალურ რევიზიას ახდენს. „Смена Вех“-ის ავტორები, საიდანაც ჩვენ წერილის თავში ამოვწერეთ მნიშვნელოვანი ადგილები, ასეთი ფსიხოლოგიური გარდატეხის პროცესში არიან; ეს მნიშვნელოვანი პროცესია ინტელიგენციის წრეში, რომელსაც შეუძლია დიდი როლი ითამაშოს შემდეგში საბჭოთა სისტემის სასარგებლოდ.

ხიმონ ხუნდაძე.

(დასასრული იქნება)

უნუგეშო პერსპექტივების უილაჯობა.*)

წავიკითხე კარლ კაუცკის ახალი თხზულება: სოციალიზმის პრობლემები და პერსპექტივები საქართველოში. წავიკითხე და მწარე გრძნობამ შეიპყრო ჩემი არსება. მიზეზი ის არის, რომ ამ წიგნაკში იმედი და ნუგეში კი არ მომეცა, არამედ უფრო გაძლიერდა უიმედობა და ნუგეშიც მომისპო. წიგნაკი კი სწორედ იმ მიზნით არის დაწერილი, რომ ბელადს სოციალ-დემოკრატებისას სწორედ ეს ნუგეში უნდა მიენიჭებია მკითხველისათვის, ჩვენებური სოციალ-დემოკრატიისათვის ძლიერი ნებისყოფა აღეძრინებია და იგი სამოქმედოთ აღეტყინებია. მაგრამ ამისთანა რასმე ამ წიგნაკში ვერ იპოვით.

მართალია, ამ წიგნაკში ბოლომდე გაფანტულია ქათინაურები ჩვენი სოციალ-დემოკრატიისადმი, არის მოწონება იმის მოქმედებისა, მაგრამ თვით მაჯგლობა დასაბუთება კაუცკისა ისეთია, რომ ბოლოს იგი გადაჭრით ეუბნება ჩვენს სოციალ-დემოკრატებს, რომ თქვენს ადგილზე არა ხართ და ვერც რისიმე გაკეთებას შეიძლებთ, სანამ ინგლისის მუშები ძალა-უფლებას ჩაიგდებენ ხელში და თავის ქვეყანაში სოციალიზმს არ განახორციელებენო. მხოლოდ ამის შემდეგ „ინგლისი ხელს შეუწყობს მსოფლიოში სოციალიზმის განხორციელების საქმეს არა მარტო საკუთარი მაგალითით, არამედ აგრეთვე თავისი საერთო პოლიტიკის საშუალებითაცო“. აქვე დასძენს, რომ „მხოლოდ მეორე ინტერნაციონალის პრინციპზე შეიძლება აშენდეს ის ინტერნაციონალი, რომელიც მოწოდებულია დაწინაურებული ქვეყნების დახმარებით ხელი შეუწყოს სოციალიზმის პრაქტიკულ განხორციელებას მთელ მსოფლიოში და რომელიც აგრეთვე თქვენს საქმესაც ენერგიულად წასწევს წინო“.

ეს აზრი რომ ყველასათვის გასაგებათ გამოვსთქვათ უნდა ვსთქვათ, რომ ჯერ ინგლისმა უნდა განახორციელოს სოციალიზმი, იმ ინგლისმა, რომლის მუშები დღემდი, თვით კარლ კაუცკის მოწმობითვე, „ბურჟუაზიული იდეოლოგიის გავლენის ქვეშ იმყოფებიან და რომელსაც არ გააჩნდათ განსაზღვრული პროგრამა და რომელთაც უმთავრესობა ბურჟუაზიულ წინამძღოლობას ემორჩილებოდა, არჩევნებში ბურჟუაზიის კანდიდატებს აძლევდა ხმას.“ ინგლისში როცა ხელთ იგდებენ მუშები ძალა-უფლებას, სოციალიზმს დაამყარებენ ინგლისში და მერე დახმარებას აღმოუჩენენ სხვა ქვეყნების მუშებს სოციალიზმის განხორციელების საქმეში და ამისათვის ინსტრუქტორებსაც კი გამოუგზავნიან. მანამდი კი რა უნდა ქნას ჩვენმა მთავრობამ, რომელიც სოციალ-დემოკრატებისგან შესდგება?

კაუცკი გამოუკვლევლობას განიცდის იმ გარემოებით, რომ ჩვენს ქვეყანაში, რომელიც ჩამორჩენილია სამეურნეო და სამრეწველო დარგებში, გაბატონებულია „სოციალისტური“ მთავრობა. იგი გულახდილად გვეუბნება: „ეს გარემოება სრულიად არ მოწმობს, თითქოს მარქსის თეორია შემცდარი იყოს“. მაგრამ იქვე მორცხვად დასძენს და განმარტებას უკეთებს: „ცხოვრება მუდამ უფრო მრავალ-ფეროვანია, ვინემ თეორია. მარქსის თეორია აღმოცენებულია დასავლეთ ევროპის ნიადაგზე. ამგვარი მოვლენანი კი დასავლეთ ევროპის სოციალურ და პოლიტიკურ მოვლენებზე გაცილებით უფრო რთულია“. თქვა და გაათავა. თავი კი ისე, რომ ცხადათ აღნიშნა მკითხველისათვის, რომ ჩვენს ქვეყანაში სოციალ-დემოკრატიული მთავრობის არსებობა გაუგებარია მარქსის თეორიის მიხედვით, ეს განცხადება ამოწმებს იმ დაბნეულობას, რომელსაც თვით კაუცკი განიცდის აშკარა ფაქტის ნახვითა. ის გაზვიადებულია ფაქტის წინაშე. თეორია მას აქ ვერ შველის. მაგრამ ვერც გაბედულება შესწევს ამ თეორიას ის ზუსტი ადგილი ახსენოს, ან ეს თეორია შეუკეთოს. მაგრამ ეს საქმეს მაინც არ შველის და კითხვა დასმულია, რა ჰქნას, რა მოიმოქმედოს ჩვენმა „სოციალისტურმა“ მთავრობამ?

მთავრობა ხომ უმოქმედოთ ვერ დარჩება? მთავრობამ რაიმე უნდა გააკეთოს, ცხოვრება ან წინ, ან უკან უნდა წასწიოს. თვით სოციალ-დემოკრატია და იმის მამა-მთავარი . ხომ იმიტომაც შეუდგნენ დიქტატურას, რომ ამ დიქტატურის საშუალო—მოქმედება სწადდათ? მაშ რა ჰქნას მთავრობამ? უნდა უცადოს, სანამ ინგლისის მუშები არ ჩაიგდებენ ხელთ ძალა-უფლებას და სოციალიზმს არ განახორციელებენ და ამის შემდეგ ინსტრუქტორებს არ მოაშველებენ? მაგრამ ეს ხომ ჩიქვაა არა მოკეთისა, არამედ დაუნდობელი მტრისა, იმ მტრისა, რომელიც მოყვარეს თავს გიჩვენებს, ცხადად რჩევას გაძლევს, ხოლო ფარულად კი ზედა მტერია და მოძულე. ეს ის იოკეთე და ოყუფრობა, რომელზედაც შოთამ სთქვა: მოყვარე მტერი ყოვლისა, მტერზედაც უფრო მტერია. არა, კაუცკი ამას ასე არ ეუბნება ჩვენს მთავრობას. იგი ეუბნება მხოლოდ, სანამ ინგლისის მუშები სოციალიზმს განახორციელებდნენ, თქვენ სოციალიზმისთვის მაინც ვერაფერს იზამთ, ამიტომ გირჩევნიათ, ახლავე მოიწვიოთ უცხო კაპიტალი, რომელიც იქით იბრძვის პირს, სადაც მას მოგება ეგულება. ეს ძლიერ არა სასიამოვნო ფაქტია სოციალისტური რეჟიმისთვის, მაგრამ ეკონომიური აუცილებლობა უძლეველი რამ არის და მის წინააღმდეგ ადამიანები ვერ გაიმარჯვებენ. საჭიროა ასე თუ ისე შევეწყოთ მას“. ამ სიტყვებით ახურებს კაუცკი „სოციალისტურ“ მთავრობას. ეს სიტყვები კი იმის მთქმელია, რომ „სოციალისტურმა“ ჩვენმა მთავრობამ უნდა მოიწვიოს უცხო კაპიტალი, უცხოეთის კაპიტალისტები, „როგორც საჭიროა ისხვილი ინდუსტრიის ორგანიზატორები, ხელმძღვანელების, მუშების მოყვანა“. სხვანაირად რომ ვსთქვათ, ისე გამოდის, რომ ჩვენმა „სოციალისტურმა“ მთავრობამ უნდა მოიწვიოს საზღვარგარეთელი კაპიტალისტები, მათ სადღაც შეეგუოს და შეეწყოს, ე. ი. იმათი ყოველივე მოთხოვნილება დააკმაყოფილოს და ამნაირად ხელი შეუწყოს, თვისი მშობელი ერის მგვლეთა ფართოდ-

*) დაწერილია 1920 წ. 30 დეკემბერს.

ლესობა ამ კაპიტალისტების მიერ იყვლიფებოდეს და ექსპლოატაციას განიცდიდეს. ეს კი რჩევაა არა მოკეთისა არამედ სრულებით „გულციფი ადამიანი". მართლაც, ასე რომ მოიქცეს ჩვენი მთავრობა, იგი იმ დღიდანვე თავის თავს გაკონტრრევოლუციონურებულად გამოაცხადებს და იგი მტერი იქნება თავისი ერისა.

თქვენო, ფუძნება კარლ კაუცკი ჩვენ მთავრობას, ნაციონალიზაცია გააჩერეთ: „ამაზე შორს წასვლა თქვენ გაგიჭირდებათ, სანამ დასავლეთ ევროპას არ მოუცია მაგალითი სოციალიზმის განხორციელების საქმეშიო". თქვენ ამით უნდა დაკმაყოფილდეთ, რადგან სხვა გვარი თქვენი მოქმედება დობეყორეს მოდება იქნება და ცუდლუტიო, ვინაიდან „მარქსის თეორიას არ შეესაბამება ის შეხედულება, თითქოს ჩამორჩენილ ერს შეეძლოს სოციალური განვითარების მაგალითი და გზა უჩვენოს ეკონომიურად დაწინაურებულ ერებსო". „მარქსმავე დაამტკიცა, რომ შეუძლებელია გადაახტე განვითარებისთვის აუცილებელ საფეხურს და, რომ სოციალიზმისათვის კაპიტალიზმი ხწორედ ისეთ წინასწარ საფეხურს შეადგენსო". „ეკონომიურათ ჩამორჩენილი ქვეყანა, როგორიცაა საქართველო, ევროპას ვერ გაუსწრებს და ვერ უწინამძღვრებს წარმოების უმაღლეს ფორმების შექმნაში, პირიქით მან უნდა ისარგებლოს ევროპის წინამძღოლობითო". ასეთი მოსაზრების ერთად-ერთი ლოღიკური დასკვნა ის იქნება, რომ ჭეშმარიტათ ადვილარით, რომ ჩვენმა „სოციალისტურმა" მთავრობამ უნდა დაამყაროს, განამტკიცოს და გააძლიეროს კაპიტალიზმი, რადგან იგი ჩვენში არ არის და რადგან იგი ამასთანავე წინასწარსა და მიუცილებელ საფეხურს წარმოადგენს სოციალიზმისათვის. „რუსეთშიო, გვასწავლის კაუცკი, მატერიალურმა პირობებმა რევოლიუციონურ მოძრაობას ბურჟუაზიული მიზნები დაუსახაო". და თუ ეს სავალდებულოა რუსეთისათვის, მით უფრო სავალდებულო უნდა იქნეს საქართველოსთვის, სადაც კაპიტალიზმის ნასახიც კი არ მოიპოვებოდა რუსეთთან შედარებით.

აი, რას ეუბნება და რას ურჩევს კაუცკი ჩვენს „სოციალისტურ" მთავრობას. ამას თუ დავიჯერებთ, უნდა გადაჭრით მოვითხოვოთ, რომ ჩვენი „სოციალისტური" მთავრობა დაუხანებლივ და სწრაფის სიჩქარით უნდა შეუდგეს კაპიტალისტების მოწვევას, მათ ფარფაშობას დახმარება აღმოუჩინოს და მათ ხება-სურვილებს შეეწყოს და შეებმატკბილოს. თუ ეს ასე იქნება მაშინ ჩვენმა „სოციალისტურმა" მთავრობამ სოციალიზმის ნიღაბი უნდა მოიგლიჯოს და შეიქნეს წმინდა წყლის ბურჟუაზიულ მთავრობათ. ეს თუ ასეა, მაშინ ცხადია, რომ ჩვენს მთავრობაში სოციალისტს, თუ კი იგი შუბლ-მოჯეცხილი არ იქნება, ადგილი არ უნდა ჰქნეს. მაშინ კოალიციონური მთავრობაც შეუსაბამო იქნება, და ეს მთავრობა უნდა ჩაბარდეს სპირიდონ კედიას პარტიას. რაც მალე მოხდება ეს, მით უფრო მალე დაედგება მალამო ჩვენს ცხოვრებას. აი ეს არის ის რეცეპტი, რომელიც კაუცკიმ, ტიბეტური მისნობის ამ დოქტორმა გამოუწერა ჩვენს მთავრობას. შესწევს კი გაბედულება ან მოიწონება ჩვენს მთავრობას, ეს ან დაიჯეროს, ან განახორციელოს? არც შესწევს და არც შეუძლია.

მაშ რას იწუხებდა თავს კაუცკი და ამისთვის წიგნაკს სწერდა? ერთად-ერთი პასუხი ის არის, რომ კაუცკი შეაწუხეს ამხანაგებმა, რაიმე დაწერე ჩვენს გენიოსობაზეო, მანაც ეს შეასრულა და უთხრა ის, რაც უნდა ეთქვა თავისი თეორიის აღმსარებელსა და მთაყვანებელს. ეს თქვა და თავი ამით დაიკმაყოფილა. მაგრამ ამის თქმა კი მხოლოდ იმის მოწმობაა, რომ კაუცკიცა და იმის თეორიაც გაზიაბრუებულია ცხოვრების ახალი მოვლენებით და ეს თეორია გაყალბებულია. კარლ კაუცკი კი გაბრუებულია ამ ახალ მოვლენათა ხილვით, იგი დაბნეულია და გამოურკვეველ მდგომარეობაში იმყოფება.

ი. ფანცხავა.

(დასასრული იქნება)

ზაქარია ჭიჭინაძე—ქართული კულტურის მოჭირნახულე

ქართული კულტურის მეცხრამეტე საუკუნის ისტორიაში არავინ მოიპოვება ისეთი მოღვაწე, რომ შეიძლებოდეს უწოდოთ უფრო ქართული კულტურის მოჭირნახულე. თუ ვინმეა ისეთი ღვაწლ-მოსილი პიროვნება, იგია მხოლოდ ზაქარია ჭიჭინაძე. მეთვრამეტე საუკუნის ისტორიაში იმას უდრის ვახტანგ მეექვსე, მაგრამ უპირატესობა ზაქარიას ეკუთვნის მაინც. როცა ვახტანგ ქართული კულტურის საქმეში ნაშირად მბრძანებელი იყო, როგორც მეფე მაგ. სხვას აბეჭდვინებდა წიგნებს და ზოგჯერ თვით მუშაობდა, როგორც მეცნიერ-მწერალი, ზაქარია ჭიჭინაძე თვითონ იყო ამწყობი, თვითონვე ბეჭდავდა, როგორც ძველი თუ ახალი მწერლობის ძეგლებს, ისევე თავის საკუთარ ნაწარმოებსაც და თვითონვე, როგორც ბუკინისტი,ავრცელებდა ხალხში არა მარტო დედაქალაქში, არამედ პროვინციაშიაც. ზოგჯერ განსაცდელშიაც ჩავარდნილა ჩვენი ზაქარია ზურგზე ქართულ წიგნებ მოკიდებული სამუსლიმანო საქართველოში, რადგანაც ოსმალეთის, თუ რუსეთის მთავრობისაგან საეჭვო აგენტად მიჩნეული შექმნილა, მოგეხსენებათ, რომ ოსმალეთის პოლიტიკას, რომელიც ქართულ კულტურას აჩანაგებდა სამუსლიმანო საქართველოში, რუსეთის იმპერიალისტურმა პოლიტიკამ კვერი დაუკრა და ჩაიგდო თუ არა ხელში ეს ქვეყანა, ერთგულად შეუდგა მუსლიმან ქართველთ გათურქებას, რომ ქრისტიანი ქართველობა არ გაუბედურებულიყო.

არც ერთი საკითხი აღძრულა ქართულ მწერლობაში ისეთი, რომ ზაქარია ჭიჭინაძეს ან წერილი არ ეძღვნას რომელსამე გაზეთში, ან მონოგრაფია არ დაეწეროს იმ საკითხის გამო. მაგრამ სამუსლიმანო საქართველოს შემდეგ ჩვენს ზაქარიას ყველაზე უფრო შესტკიოდა გული მუსლიმან ქართველთათვის, რომელთაც ზნე ჩვეულების. ზღაპრისიტყვაობის, გამუსლიმანების შესწავლას უძღვნა რამდენიმე წიგნი. მისმა მოღვაწეობამ წამახალისა მეც და ვსთარგმნე ქართულად მუჰამედის ყურანი. არც უნაყოფოდ ჩაუვლია ჩემს შრომას, სხვა ქართულ წიგნთან ერთად ისიც, აუარებელათ გაავრცელა ზაქარიამ ქართველ მუსლიმანებში.

თუ შეიძლება ითქვას, ზაქარია ჭიჭინაძე ჩვენი ისტორიის ჭიჭიტანაშიაც, ვით დობე მძღვრადა ახერხებდა შეძენას და გამოქვეყნებას ისეთი ამბებისას, რომლის არსებობაც მანამდე არავის ეგონა. ასეთი იყო მაგ. საკითხი ერეკლე მეფის და გიორგი მე-13-ის დროის საქართველოს რესპუბლიკის დაარსებისა, რომელსაც თაოსნობდნენ, სხვათა შორის, მაშინდელი კათოლიკე პატრები. ზაქარიას დაბეჭდილ-გამოცემული წიგნი იმდენია, რომ მათი აღრიცხვა სხვას კი არა, თვით მათ პატრონ გამომცემელსაც კი გაუჭირდება. ზაქარია ჭიჭინაძე ცხოველი მატიანე არის ქართველთ მეცხრამეტე საუკუნის კულტურის განვითარებისა. სხვა უფრო განათლებულ ქვეყანაში ისეთ პიროვნებას, როგორიც არის ზაქარია ჭიჭინაძე, ყოველნაირად უზრუნველყოფენ, რომ თავის თანამედროვეთა ცხოვრების მემატიანე სწეროს. ჩვენ კი გულგრილად შევსცქერით მის თუ მეტის არა ნახევარი საუკუნის უანგარო საკულტურო მოღვაწეობას. ქართულ წიგნს იმაზე უფრო ერთგული მეგობარი იშვიათად გამოსჩენია. როცა ზაქარია მოღვაწეობდა, საქართველოში კოოპერატივ-კოლექტივები ჩანასახადაც არ ყოფილა. სწორედ საკვირველია, როგორ ახერხებდა ერთი კაცი იმდენი წიგნის ბეჭდვას და გავრცელებას. თუ ოდესმე ყოფილა ვინმე ნამდვილი პროლეტარი, ზაქარია ჭიჭინაძე მისი ნამდვილი ცხოველი განსახიერება არის, რადგანაც ჩვენი ზაქარია მშობელი პროლეტარიატის სუვერენობას და მის დამოუკიდებელ პოლიტიკურ კულტურულ განვითარებას ყოველის უმაღლესად სთვლის. სიამე ცხოვრებისა მას არ უნახავს. ეხლა მაინც მივხედოთ ამ ნახევარი საუკუნის საკულტურო მოღვაწეობით მოქანცულს გასაწყლებულ მუშაკს და მივსცეთ ღონისძიება, რომ უკანასკნელი დღენი თავისი ცხოვრებისა დღეის შემდეგ, რომ ამგვარ დაუღალავ მშრომელ ერმა, ბატონის მიერ დევნილი მამის შვილს ვათქმევინოთ, რომ სოფელმა ზოგჯერ გაჭირვებაც იცის და კეთილისთვის ავს არ მიუზღავს მის მოქმედებას.

რაც ჭირი გადაუხდია ზაქარიას, როგორც ქართველ კულტურ ტრეგერს, დღეს ლხინად უნდა შეეცვალოს.

მაშინ ლხინი ამო არის,
რა გადახდეს კაცი ჭირსაო,
სთქვა დიდმა რუსთველმა და ლხინი იგი უნდა იქმნეს ზაქარიასთვის მისი 50 წლის იუბილე, რომელიც უნდა გადაუხადოს ქართველმა ერმა.

მრავალ ჟამიერ, ვაშა
მხცოვან ზაქარიასა!

პეტრე მირიანაშვილი.

ახალი ამბები

— ბირჟა. უცხოეთის ვალიუტის კურსი ტფილისის კერძო ბირჟაზედ 31 იანვარს (ათას მანეთებში):

სტერლინგი	1500
ფრან. ფრანკი	30
იტალ. ლირა	18
ოსმ. ქაღ. ლირა	247
ოქრო (10 მან)	1750
„ (ლირა)	1520
დოლარი	368
გერმანული მარკა	2,7
1000 მ. ნიკოლ. 100 მ.	445
„ „ 500 მ.	280
ადერბეიჯანის	65%

უცხოეთის ვალიუტის კურსი ბათომში 30 იანვარს (ათას მანეთებში):

სტერლინგი	1420
ფრანკ. ფრანკი	23,5
იტალ. ლირა	14
ოსმ. ქაღ. ლირა	230
ოქრო (10 მ.)	1645
ოქრო (ლირა)	1400
დოლლარი	355
გერმ.	2

რუსეთი

გენუას გარშემო.

მოსკოვი. ლონდონიდან გვატყობინებენ: ინგლისის საგარეო საქმეთა სამინისტროს ცნობით, გენუას კონფერენცია აუცილებლად შესდგება. ამერიკის მოთხოვნილება იძულებულ ყოფს საფრანგეთს შესცვალოს თავისი მილიტარული პოზიცია, რის შემდეგაც შეერთებული შტატები მიიღებენ მონაწილეობას კონფერენციაზე.

მოსკოვი. სოფიაში დაიწყო მოქმედება ვრანგელის ახალმა შტაბმა, რომელსაც მიზნათ აქვს შექმნას ახალი ანტი-ბოლშევიკური არმია.

მოსკოვი. ანგორიდან იტყობინებიან, რომ ქემალისტებს განზრახული აქვთ დაიწყონ მარტიდან ახალი შეტევები.

მოსკოვი. მიმდინარე წლის უკანასკნელ ძეოთხედში წუმწუმის ქარხანამ „ფაკელმა" ეკატერინბურგში დაამუშავა 7,800 ყუთი წუმწუმა ე. ი. შეასრულა 118 პროც. დაკვეთილი მასალისა.

მოსკოვი. პენზის გუბერნიის ზოლოტარევის მაუდის ქარხანა, რომელიც გაჩერებული იყო 4 წლის განმავლობაში უკვე ამუშავდა.

მოსკოვი. რუსეთ-ესტონეთის კოოპერატიული ბანკის ორგანიზაცია უკვე შემჩნეულია. საგარეო ვაჭრობის რევოლის განყოფილების პროექტი უკვე გადაეცა განსახილველად სახელმწიფო ბანკს. ბანკის დამფუძნებლად უნდა იყოს კოოპერატიული ცენტრები და აგრეთვე ესტონეთის და ბალტიის ზღვის კოოპერატივები, საზღვარ გარეთელი ფირმები და კერძო პირები. ძირითადი კაპიტალი უდრის 5 მილიონ ოქროს მანეთს. რუსეთის კოოპერატიულ ცენტრებს შეუძლიანთ მიიღონ მონაწილეობა კაპიტალის 40 პროცენტში სახელმწიფო ბანკს კი 20 პროცენტში.

ესტონეთის ვაჭრობა-მრეწველობის სამინისტრომ მინისტრ რეინინგის სახით განაცხადა სურვილი მიიღოს მონაწილეობა ბანკის შექმნაში.

მოსკოვი. აღმოსავლეთის მშრომელთა ყრილობაზე ამხ. ზინოვიევი გამოსთქვამს დიდ აღტაცებას ჩინეთის განცხადების გამო რევოლიუციონური მონგოლეთის დამოუკიდებელი არსებობის შესახებ. ის აღნიშნავს, რომ აღმოსავლეთის ერებმა შეიგნეს, რომ ჩვენ მივდივართ სწორი გზით—ევროპის ზოგიერთ მუშებზე უფრო კარგად გაიგეს მათ იმპერიალიზმის ბუნება და ზოგიერთი მათგანი კი გაუწევს დიდ წინამძღოლობას რევოლიუციონურ ბრძოლაში აღმოსავლეთის ერებს.

კოლონიალური პოლიტიკის შესახებ მოხსენება გააკეთა ამხ. საფაროვმა, რომელმაც აღნიშნა, რომ აღმოსავლეთი იზიდავს მსოფლიოს იმპერიალისტებს თავისი ნედლი მასალის სიუხვით და მუშა ხელის სიიაფით. მან აღნიშნა აგრეთვე თუ, როგორ ცინიურად ჰსურს იაპონიას დაიპყროს ჩინეთი. მთავარი ამოცანა ჩინეთის მშრომელთა გამოიხატება იმაში, რომ დაამხოს უცხოეთის რეჟიმი. იაპონიის მუშათა კლასი არის წინამძღოლი ძალა აღმოსავლეთის რევოლიუციისა. მხოლოდ კომინტერნის ორიენტაცია დაიხსნის აღმოსავლეთის მაშვრალთ კორეიისას, ჩინეთისას, მანჯურიისას, და მონგოლეთისას და დაეხმარება მათ ნაციონალურ განთავისუფლების ბრძოლაში.

თ. რაზიკაშვილის მოკვლა

ცნობილი მწე[illegible]საზოგადო მოღვაწის, თედო რაზიკაშვილის მკვლელის შესახებ რედაქციას მოუვიდა შემდეგი ცნობები: სოფ. ხელთუბანში, სადაც ცხოვრობდა განსვენებული მწერალი, მას ამხედრებია ზოგიერთი საეჭვო პირები და დაუწყვიათ მისი დაუნოგველი დევნა—და შევიწროება. გასული წლის ნოემბერში ვიღაცებმა გაუხრწეს მას ჯეჯილი. შემდეგ მოსაკლავად დახვედრია გზაში ვანო ფალელაშვილი, ძმა ადგილობრივი რევკომის თავმჯდომარისა, მაგრამ თედო გადარჩენილა შემთხვევით, მის საჩივარს რევკომში ვერ გაუჭრია და შეურაცყოფაც მიუყენებიათ, ვინაიდან ძმის ადგილი რევკომში დაუჭერია თვით დამნაშავს.

შემდეგ განსვენებულს მიუმართავს მეჯვრისხევის რაიონის რევკომის თავმჯდომარისათვის, მაგრამ აქედანაც არაფერი გამოსულა.

რამდენიმე ხნის შემდეგ განსვენებულს მოჰპარეს 21 სკა ფუტკარი თაფლით, შინაური ფრინველები და ბოლოს სულ რამდენიმე ხნის წინად დაუწვეს თივა.

განსვენებულს უჩივლია როგორც ადგილობრივ, ისე გორის პოლიტბიუროში, მაგრამ ვერას გამხდარა, ვინაიდან ნაჩვენები ქურდები მოწმეებს შიშით ვერ დაუდასტურებიათ.

ამის შემდეგ, რაღა თქმა უნდა ქურდები უფრო გათამამებულან. განსვენებულს მიუმართავს ადგილობრივ და სამაზრო რევოლიუციურ ორგანოებისათვის, მაგრამ რადგანაც მანქანებით, აქაც ვერაფერს გამხდარა, მაგალითად გორის „ჩეკას" დაუპატიმრებია ბრალდებულები (ოსეფა, ვანია და ლექსია ფალელაშვილები, გიორგი ვალიშვილი, და ვანია შავთხაშვილი) მაგრამ უწყება ერთის მეტს არ მიუღია და არც გამოცხადებულან.

განსვენებულს ხშირად აფრთხილებდნენ თურმე, რომ ფალელაშვილებმა მკვლელი დაგინიშნესო და გარედ ნუ გამოხვალო. განსვენებულიც ფრთხილად იყო და მოელოდა, რომ ბოროტ-მოქმედნი დილხანს ვერ ითმენდნენ, მაგრამ ა. წ. იანვრის 19 მაინც მოხდა ის, რასაც არავინ მოელოდა. ნათლიდებას თედო რაზიკაშვილი დაუპატიჟნია ნათლიმამას დათიკა შავთხაშვილს, საიდანაც კარგად ხასვამი სახლში წამოსულა ადამის ძმის ქვისლთან, შაქრო გაგნიძესთან ერთად. მოდიოდნენ სიცილით და ხმაურით. გზა რევკომს ჩაუვლი და შესულან კიდეც. იქ, მისალმებიან იქ მყოფ არტემ ფალელაშვილს და მუსაიფი გაუმართავთ. შემოსულა რევკომში ლექსია ფალელაშვილი და წამლაპარაკებია თედოს, რად წამიყვანეთ მეჯვრისხევში ამას წინადო და აგინება დაუწყვია. ამ დროს გაისმა სროლა. არ იციან ვინ ისროლა უცბად. მაგრამ მძიმედ დაჭრილი აღმოჩნდა არტემ ფალელაშვილი და მსუბუქად ლექ[illegible] [illegible] კი გაღლეებული დაბრუნებულა სახლში და ცოლის კითხვაზე—„რა მოგივიდაო?" ვერ უპასუხნია. იმეორებდა თურმე: ნუ თუ მე კაც[illegible] იყო დაუმშვიდებიათ და დაუწვენიათ. ცოტა ხნის შემდეგ [illegible] ლი ხალხი შახნაზაროვის და კ. თუმანიანის წინამძღოლობით, გადმოუძრევიათ ლოგინიდან ლანძღვა-გინებით და იქვე უნდა მოეკლათ, მაგრამ ცოლის თხოვნით აღარ მოუკლავთ, პირობაც კი მიუციათ მთავრობას გადავსცემთო, მაგრამ გადაუციათ ფალელაშვილებისათვის, რომელთაც ხანჯლებით და დანით აუკუწავთ და წამებით მოუკლავთ. ამის შემდეგ ადგილობრივ რევკომს ნება არ მიუცია მიცვალებულის დასაფლავებისა სასაფლაოზე. ჩამოურთმევიათ ცხენი უნაგირით, აუწერიათ მთელი ქონება და დაუბეჭდიათ... ასეთია ჩვენ[illegible] მიღებული ცნობები, საიდანაც ცხადია საქმის ვითარება. საჭიროა დაინიშნოს ფიცხელი და საგანგებო გამოძიება, რომ გამოაშკარავდეს სოფლის ბნელი ძალები.

დასასრულ, განსვენებულის დასახასიათებლად საჭიროა აღინიშნოს, რომ ის 17 წელი იყო სახალხო მასწავლებლად; დიდი პატივი და სიყვარული ჰქონდა დამსახურებული მთელ ქართლში და საქართველოში. ის წევრი იყო საქ. სოც.-ფედერალისტთა სარ. პარტიის და 1905 წ. გადასახლებულიც იყო ოლონეცის გუბერნიაში და დაუნგრიეს სახლ-კარი.

მიხედეთ სოფელს

ბევრი რამ დაწერილა სოფლის ჭირვარამზე. არა ერთხელ აქცეყვანებულა ხმა იმის შესახებ, მაგრამ აქამდის არავითარი რეალური შედეგები არ ძოუყვა და როგორც იტყვიან დარჩა „ხმათ მღაღადებელის უდაბნოსა შინა".

საზოგადოებამ კარგად უწყის, რომ დასავლეთი საქართველო ჯერ კიდევ წინათ ხანგრძლივმა გვალვამ და შემდეგ კი ხშირმა წვიმებმა მოსალოდნელ შიმშილის წინ დააყენეს. განსაკუთრებულ გაჭირვებას და სიმშილს განიცდის, სრული ამ სიტყვის მნიშვნელობით სამტრედიის რაიონი, რომლის მცხოვრებთა რიცხვი უდრის დაახლოვებით 30—40 ათასს. არის სოფლები სადაც არ მოიპოვება არც ერთი გლეხი, რომელსაც საყოფი ეჩინოს ძოუყვაზე, ხოლო ხშირია ისეთები, რომლებიც ერთი თვეა უკვე დაიწყეს სიმინდის ყიდვა; მათ ძიაქვთ ყველაფერი რაც კი გააჩნია გლეხს მეზობელ სადგურებზე, სადაც ხოგის გაჭირვებამ იძულა მიიდწია; რომ ერთხოვებიან სოფლის მუშაობისთვის ძვირფას გუთნს, მარჩენალს—ხარებს, ძროხებს და სხვა ოთხ-ფეხ საქონლებს.

რასაკვირველია, ყველა ამას აიძულებს მათ სიმშილის მოლოდინი, სიცოცხლის შენარჩუნების ინსტიქტი. მაგრამ აქაც დაბრკოლება ეღობება საწყალ გლეხს წინ. მას, თანახმად ადგილობრივი ხელ ის უფლეთა განკარგულებისა, ესპობათ საშუალება შეძენილ სიმინდი რკინის გზით სახლში მოტანისა და ცოლშვილის გამოკვებისა. შესაძლებელია ამასაც ამასაც თავის გასამართლებელი მოსაზრება ქონდეს თავისთავად, მაგრამ ერთად იბადება საკითხი რა ზომას უნდა მიმართონ რა საშუალება უნდა გამოძებნონ იმ გლეხებმა, რომლებიც დღეს განიცდიან სიმშილს?

ხალხი უიმედობით არის მოცული და უაღრესად პესიმისტური სულისკვეთებით გამსჭვალული, რასაც აძლიერებს და ნიადაგს უმზადებს პროვოკაციული ხმები, რომლებსაც, რასაკვირველია, ასეთ პირობებში ადვილი გასავალი აქვთ. ცხადია, რომ სკოლის, სამკითხველოს და საერთოდ ყოველგვარი კულტურული მუშაობა ძლიერ შეფერხებულია და ერთად ერთ ზრუნვის და საფიქრებულ საგანს გლეხებისათვის შეადგენს სიმინდი.

საჭიროა საჩქაროთ მთავრობამ, ნარკომზემის კომისარიატმა და ყველამ, ვისაც შესტკივათ გული და საშუალება აქვთ გაუწიონ სასწრაფო დახმარება ხსენებულ რაიონს, რათა მიეცეს მათ საშუალება შესწყვიტონ გაყიდვა იმ აუცილებელ საგნებისა, ურომლისოთაც ყოვლად წარმოუდგენელია გლეხ კაცის ცხოვრება.

დაგვიანება კი ცუდ სამწუხარო შედეგების მოწამეთ დაგვაყენებს.

პოკნაროელი.

რედაქტორი—სარედაქციო კოლეგია
გამომცემელი—მთავარი კომიტეტი.